

сабаби хонаи Худ, ки қурайшиён дар атрофи он зиндагӣ мекарданд, дар дили мардум нисбат ба ин қавм ҳисси эҳтиром гузошт, ки дар ҳама ҷой онҳоро ҳурмату эҳтиром намуда, гиромӣ медоштанд.

Танбеҳ: Дар кадом маконе, ки ба неъматҳои Худованд ношукрӣ шавад, гуруснагӣ ва хавф дар он ҷо ҳукмфармо мегардад. То он вақте ки онҳо хатои худро фаҳмида, аз куфрони неъмат боз гашта, шукргузориҳои Холиқи худро накунанд, аз он бало халос намешаванд. Бинобар ин, ба ҳама лозим аст, ки шукри Худоро бикунанд ва аз маъсият (гуноҳ) даст бикашанд ва тоату ибодати Худои ягоноро бо ҷону дил ба ҷо оваранд.

Поёни сураи **"Қурайш"**. Ва лиллоҳил ҳамд.

107-уми сураи Қуръон буда, дар Маккаи мукаррама нозил шуда, аз 7 оят иборат аст.

Ин сураи муборака аз аҳволи вазнине, ки инсонҳои бадкор дар охират рӯбаӯ мешаванд хабар медиҳад. Зеро онҳо ба гурӯҳҳои зерин дохиланд:

- а) Инсонҳое, ки неъматҳои Парвардигорро нодида мегиранд;
- б) Инсонҳое, ки қиёмат, ҳисобу китоб, Ҷаннату Дӯзах ва дигар хабарҳоро дар бораи охират дурӯғ ва иҷронашаванда мешуморанд;
- в) Инсонҳое, ки на худашон ба мискинҳо (камбағалон) ва муҳтоҷон ёрӣ ва таъом медиҳанд ва на дигаронро ба ин амалҳо тарғиб мекунанд;
- г) Инсонҳое, ки یتимонро кӯмак намеkunанд, бо суханҳои саҳту дурушт онҳоро хор медоранд;
- д) Инсонҳое, ки мунофиқанд, намозҳои худро дар вақташ нахонда сустӣ мекунанд, агар хонанд на барои ризои Аллоҳ, балки бо риё ба хотири дидан ё гуфтани мардум мехонанд. Дар танҳои намоз ҳатто ба хотирашон намерасад;
- е) Инсонҳое, ки моъун (асбоб)-и оддии рӯзгорро ба ҳамсоягон барои истифодаи муваққатӣ намедиҳанд. Ин буд муқаддимаи мухтасари сураи муборакаи "Моъун".

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

*Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону
бениҳоят бораҳм аст.*

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْأَيْدِي

А-раайта-л-лазӣ юказзибу би-д-дӣн. 1.

1. Оё дидӣ он касеро, ки рӯзи ҷазоро дурӯғ мешуморад?

Яъне, эй Расули мо! Оё дидӣ касеро, ки адлу инсоф надоста, рӯзи ҷазо ва ҳисобу китобро дурӯғ мешуморад?

Дар шакли ҷумлаи саволӣ (истифҳом) овардани ин оят барои ба шавқ овардан ва дар ҳолати тааҷҷуб гузоштани хонанда аст ва инчунин хитоб аст, ба Расулуллоҳ (с) ва мардум барои шиносонидани чунин ашхос. Сифати қабехи дигари онҳо онаст, ки...

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ

Фа зāлика-л-лазӣ ядуъъу-л-ятим. 2.

**2. Пас, ин ҳамон касест, ки ятимро бо ихонат (дуруштӣ)
меронад,**

Он шахси номбурда касест, ки ба ҷафо ва сахтӣ ятимро аз наздаш меронад. Ба ӯ қаҳру ғазаб карда, ҳаққашро намедихад. Ба ятим инъом ва ҳубӣ намекунад.

Дигар сифатҳои он шахси нофарҷому беимонро аз оятҳои зер, иншооллоҳ, хоҳем фаҳмид.

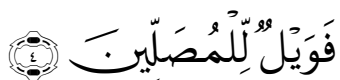
وَلَا تَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ

Ва лā яҳуззӯ ъалā таъāми-л-мискӣн. 3.

3. ва мардумро ба таъом додани мискин тарғиб намекунад.

Яъне на худаш фақиру муҳтоҷонро дастгирӣ мекунад ва на дигаронро ба ин кор ташвиқу тарғиб менамояд. Маълум аст, ки раҳм кардан ба ятимон ва фақирон дар таълимоти Ислом яке аз бузургтарин сифатҳои ахлоқ шуморида мешавад ва донишмандони дин ба фазилати он эътиқоддоранд. Касе аз чунин ахлоқи ҳамида дурӣ ҷӯяд, бидон, ки мартабаи чунин инсон аз ҳар чи ҳам пасттар аст. Чунин шахс ба дин ҷӣ алоқа ва ба

Аллоҳтаъоло чӣ гуна дилбастагӣ дорад? Агар чунин ашхос ба рӯзи ҷазо ва ҳисоби он рӯз яқин бовар мекарданд, онҳо ҳаргиз соҳиби чунин сифатҳои бад намешуданд.

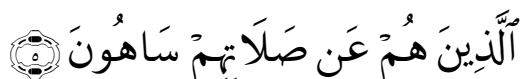

Фа вайлу-л лил мусаллӣн. 4.

4. Пас, вой бар он намозгузорон!

Дар ин оят калимаи "вайл" (вой) барои ифодаи ҳолати бад-азоб, ҳалокат истифода шудааст. Мувофиқи фикри муфасссирони киром ин оят (ояти 4-ум) ҳам ба оятҳои 1-3-юм алоқаманд аст, ҳам ба оятҳои 5-7-ум. Бо назардошти ин фикр тафсири ин ояти карима чунин намуд мегирад:

Вой (азоб ва ҳалокат) ба ҳоли шахсоне, ки рӯзи қиёматро дурӯғ мешуморанд, ба ятимону муҳтоҷон дуруштӣ мекунанд, ба онҳо ёрӣ намедиҳанд, ҳатто дигаронро ба дастгирӣ ва ёрии ятимон ва муҳтоҷон тарғиб намекунанд. Инчунин вой бар ҳоли намозгузорони мунофиқ (Оид ба маънои "мунофиқ" ва сифатҳои асосии инсонии мунофиқ ба сах. 114, "Тафсири осонбаён" пораи 28 чопи соли 2001 муроҷиат намоед). Чи гуна намозгузорон?...

Ал-лазӣна ҳум ʿан ʿсалāтиҳим ʿсāхӯн. 5.

5. Он гуна намозгузоре, ки аз намозҳои худ дар ғафлатанд,

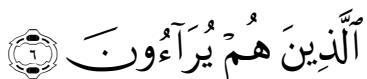
Дар тафсири маънои ин оят якчанд ривоят ба чашм мерасад. Мо хулосаи асосии онҳоро баён мекунем.

Худованд фармудааст, ки вой бар намозгузоре, ки аз намозҳои худ дар ғафлатанд. Онҳое намедонанд, ки ҳангоми намоз бо кӣ дар муноҷотанд ва мақсад аз намоз чист? То чӣ андоза ба он аҳмият бояд дод? Чӣ гуна намоз аст, ки гоҳе бар пой доранд ва гоҳе надоранд? Чӣ гуна намоз аст, ки ахлоқи онҳоро ислоҳ ва ё дуруст намекунад? Чӣ гуна намозгузоранд, ки ба ятим дуруштӣ мекунанд? Ба қиёмат бовар надоранд. Намозро дар вақташ намегузоранд, дар корҳои дунё машғул шуда, намозро фаромӯш мекунанд, агар намозро барпо доранд, чунон бошитоб бошанд, ки гӯё мурғе аз Замин дона мечинад. Онҳо огоҳ нестанд, ки дар боргоҳи илоҳӣ бо чӣ сурате ҳозир мешаванд. Худованди мутаъол, ҳамчуноне ки нишасту бархост, хамидану ба по истодани

моро мушоҳида мекунад, бар дилҳои мо низ назар мекунад ва медонад, ки дилҳои мо то чи андоза ба ихлос ва хушӯӣ рангин аст.

Алҳамдулиллоҳ, ки Худованд "Ҳум ӯан салотиҳим" (яъне аз намозхояшон) гуфтааст, агар "Ҳум фӣ салотиҳим" (яъне дар намозхояшон) мегуфт тамоми муъминонро дар бар мегирифт, ки муъминон ҳам гоҳ-гоҳ дар намозхояшон саҳв мекунанд. Фарқ байни саҳви муъмин ва саҳви мунофиқ маълум аст. Саҳви мунофиқ тарки намоз ва камилтифотӣ дар намоз аст ва ӯ ба кори дунё машғул шуда, намозро фаромӯш мекунад. Аммо муъмини комил дар ҳоли саҳв кардан дар намоз сачдаи саҳв намуда, ҷуброни намози худро ба ҷо меоварад.

Акнун як бор тасаввур кунед, агар шахсони намозгузоре, ки дар намозхояшон беаҳмиятӣ мекунанд, ба азоби "Вайл"-гирифтор шаванд, пас, аҳволи шахсоне, ки худро мусулмон мешуморанду намоз намегузоранд, чӣ мешуда бошад? Валлоҳу аълам.

Ал-лазӣна ҳум юрҷун.6.

6. онҳое, ки (дар амалхояшон) риё мекунанд -

Ҳар амале, ки мақсад аз иҷрои он талаби розигии Худои таъоло набошад, риё ном дорад. Ба Худои таъоло шарик нисбат доданро ширки акбар (бузург) меноманд. Шахсе, ки ба Худои таъоло шарикро лоиқ медонад, кофир (бе дин) буда, мушрик ном дорад. Риё чунон гуноҳи бузург аст, ки онро ширки асғар (майда) меноманд.

Худованди таъоло дар ин оя яке аз сифатҳои бади шахси мунофиқро баён кардааст. Он сифат риёкорӣ аст. Мунофиқ (риёкор) намозро барои дидани мардум, барои таърифу тавсифи мардум мекунад. Назди мардум намозро бо тамкин ва дароз мекунад. Садақа ва дигар амалҳои некро барои шӯҳрат, ёфтан байни мардум мекунад. Хулоса, тамоми корҳое, ки ба анҷом мерасонад, барои ризои Худоро ба даст овардан не, балки барои шӯҳрат ва обрӯ пайдо кардан дар байни халқ мебошад.

Ин амалҳои омехта бо риё ҳеҷ ғоидае надоранд, зеро риё савоби тамоми амалҳои солаҳро (мисли намоз, рӯза, закот, ҳаҷ ва ғайра) барбод медиҳад. Бародарон ва хоҳарони меҳрубон, мухлисони каломии илоҳӣ, даст аз риё ва худнамоӣ бардоред, то ки бандагони хоси илоҳӣ гардед ва моён низ инчунин.

Ва ямнаъуна-л-маъун.7.

7. ва моъун (нафъи андак)-ро манъ мекунад.

Моъун чизи андакро гӯянд, мисли: каланд, бел, табар, ресмону сӯзан ва монанди онҳо. Чун ҳамсоя ё бародаре чизе аз инҳоро ба орият (истифодаи муваққатӣ) пурсад, онҳоро бояд розӣ кард, то аз ҷумлаи ин гуна ашхоси манъкунандаи "моъун" нагардем ва то таҳти ваъиди ояти 4-ум дохил нашавем.

Ин оят барои инсонҳои бахиле, ки чизҳои андакро ба орият намедиханд, ҳушдор аст.

Хулоса, шахсе худро мусулмон донеду вале ба Аллоҳ ихлосе надошта бошад ва ба халқи ӯ ёрдаму ҳамдардӣ накунад, мусулмони ӯ ҷуз як лафзи забон дигар маъное надорад. Намози ӯ аз ҳақиқат дур аст. Ин риёву бадахлоқӣ одати мардуми бадбахт аст, ки бар қонуни илоҳӣ ва рӯзи ҷазо боварӣ надоранд.

Поёни сураи "**Моъун**". Ва лиллоҳил ҳамд.

***Дар давлати хубӣ аз гадоёни дари хеш,
Лутфе бикун имрӯз, ки фардо натавон кард.***